

Кроки творчості Василя Позніка

Відомий художник- різьбяр закінчив чергові оригінальні роботи: панно й іконостас - що прикрашають приміщення ВПУ-22. Вони стали новими кроками довгого творчого шляху заслуженого майстра народної творчості України Василя ПОЗНІКА.

У вищому професійному училищі № 22 Василь Степанович працює над виробами і водночас передає ази й секрети ремесла обдарованій юні. У невеликій майстерні, з численними заготовками майбутніх скульптур, неквапом роздумує про щойно закінчене з великого доробку, згадує незабутні віхи біографії та формування свого самобутнього стилю. Перед початком навчального року на другому поверсі центрального корпусу ВПУ, у залі символіки України, встановили панно, де на кожній з п'яти секцій умілець вирізьбив зображення атрибутів держави. Це - герб, Конституція України, портрет Тараса Шевченка, його Кобзар, православний храм. Загалом, панно в художній формі відтворює ціннісні підвалини незалежної країни. Утім, у ньому приваблюють зір неповторний естетичний вигляд, якась несподівана для такого жанру піднесеність філігранної різьби автора. У кожній лінії розкішної решітки, зображень символів Вітчизни відчувається натхненна рука майстра, його глибинна шана до поетичного генія Великого Кобзаря, до всього рідного, українського. З цією оригінальною роботою тематично й ідейно пов'язана інша — іконостас, встановлений у куточку духовності бібліотеки училища. Головною частиною твору є символ християнської віри — хрест з розп'яттям Ісуса Христа. Над його різьбленням Василь Познік працював особливо ретельно, вкладаючи в роботу всі сили віруючої душі; Ікони разом з комплексом чудово виготовлених рам поряд із зібранням тисяч книг створюють обстановку духовного оазису для кожного відвідувача книгозбірні. Із захопленням разом з умільцем оглядаємо його новий доробок.

Тепер важко навіть перелічити, їки до цього зробив скульптурних творів з дерева, - каже Василь Степанович. — Мої улюблені теми — козаччина, народно-побутові, гумористичні. Назву по пам'яті хоч деякі скульптури: «Земля народу», «Козак Мамай», «Прометей», «Троїсті музики», «Чумацький шлях», «Жінка з полотном» та інші.

Значне місце у зробленому майстром посідає тема Шевченкіани: споглядання робіт «Наймичка», «Єретик», «Одне самісіньке під тином» тощо переносить уяву у світ Кобзарєвого слова. Особливий духовний зміст, закладений у таких творах, зрозумілий і близький кожному свідомому українцю. Так, скульптура «Козак Гонта» самою постаттю легендарного бунтаря вражає відчуттям твердості, незворушності, готовності захищати справедливість, честь рідної землі. А в роботі «Коли ж прийдуть діти...» проймаєшся співчуттям до старенької матері, яка самотньо стоїть, опершись на кийок, і вдивляється в далечинь, чекає своїх дочок і синів, що розлетілись по світу. Любов Василя Позніка до навколишньої природи засвідчують його неперевершені фігурки птахів: орла, павича, голуба тощо. Щирістю, зворушливістю підкуповують скульптурні твори на тему дитинства, зокрема «Болільники», «Канікули», «Казка», «Пастушок», «Бешкетники». Ловиш на думці, що кожному з таких творинь притаманна якась внутрішня мелодія сприйняття. Мабуть, то не випадково, бо близькість творчого почерку умільця музичному мистецтву йде з юності, коли чудово грав на баяні, здобув фах керівника хорового колективу.

Понад півстоліття тому після закінчення Глушицької восьмирічки Василь рік трудився у шевській майстерні в Сарнах, одночасно самотужки опанував гру на гармошці, баяні. Потім вчився на курсах організаторів художньої самодіяльності в Рівному. На випускному екзамені блискуче зіграв на баяні популярний вальс «На сопках Маньчжурії» та польку. Викладачі одностайно радили юнаку продовжити освіту в музичному училищі. Однак на той час сирота просто не мав матеріальної змоги навчатись. До того ж, боліла хвора нога. Поїхав у Казахстан, на цілину, там зробили операцію й відновили здоров'я. Звідти — знову на Україну милу, тут працював директором Будинку культури в містечку Чернігівка Запорізької області, завклубом у приміському колгоспі. Але тягнуло на

батьківщину, тож повернувся в рідний район і влаштувався художником у кінотеатрі, деякий час — фотокореспондентом районної газети. Одружився в 1971 році і, щоб отримати житло, погодився перейти на роботу в Клесівську ПМК-177, згодом у лісгосп, яким тоді керував Олександр Юркевич. Підприємство розбудовувалось, відкрили цех сувенірної продукції з деревини. Якось Василь Познік зайшов туди, подивився на роботу різьбярів і заспорив з ними, що виріже фігурку не гірше. Взявся за ножі й зробив ведмедя. Сподобалась річ майстрам, а головне — автору. Відтак захопився новим ремеслом.

Від лісгоспу направили на курси умільців у Кременчук, закінчив їх, а коли повернувся в Клесів, працював у майстерні з виготовлення сувенірів. Наробив їх багато, особливо на олімпійську тематику: тоді, у 1980 році, в Москві відбулися Олімпійські ігри. Зарубіжні гості, спортсмени охоче купували фігурки Василя Позніка. В лісгоспі йому відвели невеликий вагончик, там майстер творив не один рік. Теми, композиції, узорі завжди придумував самостійно. Крок за кроком, з року в рік зростала його майстерність. Роботи прикрашали численні виставки, фестивалі вжиткового мистецтва в районі, області і навіть у Києві, Москві на ВДНГ. Однак митець ніколи не переставав учитись, вдосконалюватись. Якось їздив переймати технологію холмського розпису в Курську область.

Дванадцять виробів умільця виставляли на обласному хліборобському святі у Млинові. З них особливу увагу та визнання отримала композиція «Несе Галя воду». А на обласному фестивалі закладів проф-техосвіти у ВПУ-22 організували персональну виставку доробку Василя Позніка.

З настанням епохи перебудови та наступному здобутті незалежності країни, економічних труднощів попит на сувеніри впав, тому майстерню в Клесові закрили. Василь Степанович деякий час працював вільним художником, добивався в місцевої влади приміщення для майстерні, оббивав пороги не однієї установи, та марно. А в 1996 отримав запрошення навчати фаху молодь у ВПУ-22. Відтоді поєднує творчість з наставництвом. Була й перерва у співпраці з училищем, однак в останнє п'ятиріччя й донині вона плідно продовжується. Навчає півтора десятка юнаків першого курсу, майбутніх столярів. Він задоволений старанністю кращих з вихованців: Сергія Кондратюка, Андрія Климова, Володимира Никончука, Тараса Пилипчука та багатьох інших, які опанували техніку різьбярства в гуртку в доповнення до основної спеціальності, а відтак долучились до старовинного ремесла, яке в талановитих руках стає мистецтвом.

Викладання забирає чимало часу в майстра. Тож він, буває, не може приділити достатньо уваги втіленню власних задумів. До того ж, здоров'я у 67-річного чоловіка вже не те, що в молодості. Але зігриває душу любов до творчості, та хоч і нелегко даються нові творчі кроки, але робить їх, сповнений планів і надій. А ще член Спілки майстрів народного мистецтва України та Національної спілки художників Василь Познік декілька років тому дебютував як непересічний гуморист, видавши книжку «Ось така балачка». Влучне дотепне слово щедро ілюстрував власними скульптурними роботами та веселими карикатурами. Сприяли виданню підприємство та навчальний заклад, де творив, - торував шлях до визнання, - Клесівський і Сарненський лісгоспи та ВПУ-22. Отож, крім багатого доробку вмілих рук, подарував землякам часточку оптимізму, який випромінюють кожна усмішка, вірш чи скульптурка талановитої людини.

Анатолій КАРДАШ.